
ATMINTINĖ

DĖL „DVIEJŲ DATŲ“ TAISYKLĖS VERSLUI ĮGYVENDINIMO

1. Ši atmintinė nustato dviejų teisės aktų įsigaliojimo datų taisyklės verslui, įtvirtintos 2012 m. rugsėjo 18 d. Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatyme Nr. XI-2220, kurio 20 str. 4 d. numatyta, jog „teisės aktai, keičiantys ar nustatantys naują ūkio subjektų veiklos ar jos priežiūros teisinį reguliavimą, paprastai įsigalioja gegužės 1 dieną arba lapkričio 1 dieną, tačiau visais atvejais ne anksčiau kaip po trijų mėnesių nuo jų oficialaus paskelbimo dienos. Ši nuostata netaikoma, kai teisinis reguliavimas nustatomas arba keičiamas pagal Europos Sąjungos teisės aktuose nustatytus įsipareigojimus, Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių reikalavimus, taip pat kai nustatomas ūkio subjektams palankesnis teisinis reguliavimas“ įgyvendinimo rekomendacijas.

2. „Dviejų datų“ taisyklė verslui reiškia, jog **teisės aktai, įtvirtinantys naują arba keičiantys esamą ūkio subjektų veiklos reglamentavimą ir (ar) priežiūros teisinį reguliavimą, turi įsigalioti gegužės 1 dieną arba lapkričio 1 dieną.** Teisės aktus, nustatančius tokį teisinį reguliavimą, privaloma priimti ir paskelbti ne vėliau kaip prieš tris mėnesius iki jų įsigaliojimo, t. y. iki vasario 1 d. arba rugpjūčio 1 d. „dviejų datų“ taisyklė verslui netaikoma teisės aktams, kuriais:

- 2.1. įgyvendinami Europos Sąjungos teisės aktuose nustatyti įpareigojimai;
- 2.2. įgyvendinami Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse nustatyti reikalavimai;
- 2.3. įtvirtinamas ūkio subjektams palankesnis reguliavimas.

3. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. gegužės 4 d. nutarimo Nr. 511 „Dėl priežiūros funkcijų optimizavimo“ 5.6. p. vienu iš priežiūros funkcijų optimizavimo tikslų ir uždavinių nurodytas siekis užtikrinti, kad priežiūros reguliavimo keitimas ar naujo reguliavimo įvedimas būtų prognozuojamas, viešas, koordinuojamas horizontaliai, reguliavimas įsigaliojūt laikantis „dviejų datų“ taisyklės. Taigi „dviejų datų“ taisyklės verslui įtvirtinimo teisės aktuose tikslas – garantuoti, jog ūkio subjektai turėtų pakankamai laiko susipažinti su nauju teisiniu reguliavimu bei pasirengti įgyvendinti teisės aktais nustatomus įpareigojimus verslui. Sprendžiant, ar teisės aktui taikytina „dviejų datų“ taisyklė verslui, visuomet atsižvelgtina į šį tikslą bei protingumo, sąžiningumo bei teisingumo principų reikalavimus.

4. Remiantis nurodytu, teisės akto rengėjas turi pareigą įvertinti, ar rengiamas teisės aktas turės įtakos verslo sąlygoms, juo sukeliama pokyčiai yra aktualūs ir reikšmingi verslui, ir jei taip – įtraukti į teisės akto projektą nuostatą, jog toks teisės aktas įsigalioja atitinkamų metų gegužės 1 d. arba lapkričio 1 d.

5. Tuomet, kai rengiamo teisės akto pobūdis nėra akivaizdus, „dviejų datų“ taisyklė verslui taikytina, jei yra bent vienas pagrįstas argumentas ketinamą priimti teisės aktą pripažinti turinčiu įtakos verslo sąlygoms.

6. Jeigu rengiamame teisės akte, kuris reguliuoja verslo sąlygas, yra tiek sąlygas lengvinančių nuostatų, tiek ir sąlygas sunkinančių reikalavimų, „dviejų datų“ taisyklė verslui negalioja toms teisės akto nuostatomis, kurios nustato ūkio subjektams palankesnę reguliavimą.

7. Išimtis, įtvirtinanti, jog teisės aktui negalioja „dviejų datų“ taisyklė verslui, kadangi jis įgyvendina Europos Sąjungos teisę taikytina tik tuomet, kai priešingu atveju būtų pažeistas atitinkamų teisės aktų įgyvendinimo terminas. Įprastai Europos Sąjungos teisės aktuose nustatomas ilgas jų perkėlimo į nacionalinę teisę terminas, tad įgyvendinančių teisės aktų priėmimas ir įsigaliojimas turėtų būti planuojamas, atsižvelgiant į „dviejų datų“ taisyklės reikalavimus.

8. Institucijų darbuotojai, net ir nerengiantys teisės aktų projektų, privalo būti susipažinę su „dviejų datų“ taisyklės verslui reikalavimais ir, teikdami pastabas kitų asmenų parengtiems teisės aktų projektams, atkreipti rengėjų dėmesį šiuos reikalavimus, kai ketinamam priimti teisės aktui jie taikytini.

9. Vadovaujantis Teisės aktų informacinės sistemos naudojimo teisėkūrai aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 17 d. įsakymu Nr. 1R-312 patvirtinto Teisės aktų informacinės sistemos naudojimo teisėkūrai tvarkos aprašo 17 punktu TAIS naudotojas, rengdamas TAIS teisės aktų projektą, nustatantį ūkio subjektų veiklos reglamentavimą ir (ar) priežiūros teisinį reguliavimą, privalo dėti žymą „Reguliuojantis verslo sąlygas“. Jeigu teisės akto projektui, kuriuo nustatomas ūkio subjektų veiklos reglamentavimas ir (ar) priežiūros teisinis reguliavimas, netaikomas Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 20 straipsnio 4 dalies reikalavimas įsigaliooti gegužės 1 dieną arba lapkričio 1 dieną, tokį teisės akto projektą pažymėjęs „Reguliuojantis verslo sąlygas“, TAIS naudotojas pasirenka vieną iš šių žymų: „Įgyvendinantis Europos Sąjungos teisę“, „Įgyvendinantis tarptautinę sutartį“, „Įgyvendinantis įstatymo reikalavimą“ arba „Lengvinantis verslo sąlygas“, atsižvelgdamas į tai, kokių pagrindų reikalavimas įsigaliooti gegužės 1 dieną arba lapkričio 1 dieną netaikomas.

10. Šios atmintinės 9 punktu nustatyta teisės aktų žymėjimo TAIS tvarka leidžia sudaryti teisės aktų, įsigaliojančių pagal „dviejų datų“ taisyklę bei teisės aktų, kuriems taikomos išimty iš „dviejų datų“ taisyklės, sąrašus.